

**Lausunto sosiaali- ja terveyslautakunnalle 26.5.2021
Sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksut 1.7.2021 lähtien**

Jaetun materiaalin perusteella on poikkeuksellisen vaikea saada kuvaa muutoksen kokonaisvaikutuksesta, varsinkin kun uusi laki sisältää monia muutoksia. Asiaa olisi havainnollistanut vertailutiedot aiemman maksun ja uuden, esitetyn maksun kanssa.

Vammaisneuvosto nostaa esiin paljon palveluja käyttävien heikon aseman. Sosiaalihuollon palvelut kohdistuvat ihmisiin, joilla on usein myös paljon terveydenhuollon maksuja, lääkekuluja ja sairaanhoidon matkakuluja. Osa em. maksuista kerryttää ns. maksukattoja, mutta ihmiset joutuvat tuloista riippumatta maksamaan täysimääräisesti nämä kulut ennen maksukattojen täyttymistä. Alkuvuonna tämä kuormittaa merkittävästi käyttäjien taloutta. Tämä tulee huomioida maksuja määrätessä.

Vammaisneuvosto haluaa vielä korostaa maksujärjestelmämme monimutkaisuutta. Kaikista lääkärien välttämättömiksi määräämistä lääkkeistä ei saa KELA korvausta ja ne jäävät siten maksukaton kertymän ulkopuolelle. Lääkkeet on kuitenkin hankittava ja ovat välttämätön meno henkilölle.

Muutoksen hakeminen maksuihin

Koska paljon palveluita käyttävillä henkilöillä on usein merkittäviä toimintarajoitteita, on 11 §:n nojalla tehtävän maksun muutosta vaikea hakea. Kaupungin tulee tarjota henkilöille riittävää tukea ja neuvontaa, jotta käyttäjä voi hakea maksuun muutosta tarvitessaan.

Palvelusetelit

Espoo on ottanut käyttöön paljon palvelusetelillä toteuttavia palveluita, joissa asiakasmaksun sijaan on omavastuu. Näiden osalta on huomioitava, että käyttäjille on tarjottava riittävää opastusta ja tietoa palvelusetelin käyttöön. Esimerkiksi palvelusetelin omavastuut eivät kartuta maksukattoa. Kunta voi myös palvelun

omavastuun osalta toimia vastaavalla tavalla kuin asiakasmaksulain 11 § edellyttää asiakasmaksujen osalta. Kunta voi korottaa palvelusetelin arvoa, jos asiakkaan tai perheen toimeentulo tai lakisääteinen elatusvelvollisuus vaarantuu palvelusetelin arvon ja omavastuuosuuden suuruuden takia.

Hammashoito

On hyvä, että hammashoito on lisätty maksukattoa kartuttaviin maksuihin. Vammaisneuvosto esittää myös, että hammashoidon maksut lisätään niihin maksuihin, joihin voidaan soveltaa 11 §:n mukaista alentamista tai perimättä jättämistä.

Kunta voi päättää mihin maksuihin voidaan hakea alennusta tai maksun poistamista. Suun terveydellä on suuri merkitys yleisterveydelle, erityisesti pitkäaikaissairailta.

Nyt tehtävien muutosten vaikutuksia tulee seurata ja havaittuihin epäkohtiin tulee puuttua välittömästi.

Espoossa 24.5.2021

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Jakelu: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Tiedoksi: Vammaisneuvosto